

INFORMACIJA

**o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj - juni/srpanj 2018. godine**

Sarajevo, avgust/kolovoz 2018. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
<i>Kretanje industrijske proizvodnje .....</i>	4
<i>Maloprodaja.....</i>	5
<i>Tržište rada.....</i>	6
2. Javne finansije.....	8
<i>Indirektni porezi u BiH.....</i>	9
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH.....</i>	10
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	11
<i>Cijene.....</i>	11
<i>Monetarni sektor.....</i>	11
<i>Bankarski sektor.....</i>	13
<i>Berze u BiH.....</i>	14
4. Vanjski sektor.....	16
<i>Vanjskotrgovinska razmjena.....</i>	16
5. Strane direktne investicije.....	18

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesечно dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesечно Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Trenutno raspoloživi podaci za 2018. godinu ukazuju na to da je u Bosni i Hercegovini nastavljen trend rasta ekonomske aktivnosti iz prethodne godine. Tako je prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine za prvi kvartal 2018. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila ekonomski rast od 2% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta tokom prvog kvartala 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine vidljivo je da je rast ostvaren u okviru svih kategorija izuzev javne potrošnje. Najznačajniji rast a samim tim i doprinos ekonomskom rastu ostvaren u domenu finalne potrošnje koja je uvećana za 1,9% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo povećanje finalne potrošnje ostvareno je zahvaljujući povećanju potrošnje domaćinstava od 2,5%, dok je javna potrošnja u prvom kvartalu 2018. godine smanjena za 0,2%. Pored povećanja potrošnje, u prvom kvartalu 2018. godine došlo je do značajnog povećanja investicija od preko 30% što je dodatno podstaklo ostvareni ekonomski rast u BiH. Što se tiče vanjskog sektora vrijedi istaći da je tokom posmatranog perioda zahvaljujući jačanju izvozne tražnje i povećanju poslovne aktivnosti u zemlji došlo do povećanja izvoza i uvoza gdje su registrirane stope rasta od preko 10%.

U nedostatku pokazatelja iz nacionalnih računa, a na bazi raspoloživih kratkoročnih pokazatelja može se zaključiti da je trend rasta ekonomske aktivnosti iz prvog nastavljen i tokom drugog kvartala 2018. Tako je unatoč stagnaciji proizvodnje u okviru prerađivačke industrije, a zahvaljujući povećanju proizvodnje električne energije u P1 2018. godine došlo do povećanja ukupne industrijske proizvodnje od 3,3% u odnosu isti period prethodne godine. Pored industrijske proizvodnje, tokom drugog kvartala 2018. godine nastavljen je rasta prometa u maloprodaji sa registriranim stopom rasta od 8,5% u odnosu na K2 2017. godine. Pored ovoga, povećan broj zaposlenih lica kao i povećanje ukupnih poreskih prihoda od 7,3%, pri čemu je porast neto prihoda od PDV-a iznosio 8,2% ukazuju na nastavak trenda rasta privatne potrošnje koja ima najvišio udio u strukturi BDP-a i u biti determiniše kretanje istog.

S druge strane, dvocifreni rast investicija iz prvog kvartala 2018. godine uz kreditni rast u domenu nefinansijskih preduzeća i povećanje uvoza kapitalnih proizvoda od oko 10% u K2 2018. godine na neki način bi mogli ukazivati na nastavak trenda rasta investicija tokom prvog polugodišta 2018. godine. Povoljne ekonomske prilike u međunarodnom ekonomskom okruženju, ponajviše u zemljama EU omogućile su nastavak trenda rasta u okviru bh. vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Prema

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, "Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci", 06.07.2018. godine

preliminarnim podacima Eurostata, u zemljama EU28 tokom drugog kvartala 2018. godine zabilježen je ekonomski rast od 0,4% u odnosu na prethodni kvartal, dok je u odnosu isti kvartal prethodne godine rast BDP-a iznosio 2,2%.² Tako je BiH tokom prvog polugodišta 2018. godine zahvaljujući ovom jačanju izvozne tražnje i povećanju svjetskih cijena zabilježila povećanje obima ukupne robne razmjene od 9,6%, izvoza i uvoza roba od 12% odnosno 8,1%, dok je rast robnog deficitia iznosio 2,3% a pokrivenost uvoza izvozom 62,5%.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Prema preliminarnim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine u prvom polugodištu 2018. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje od 3,3% u odnosu na isti period prethodne godine.³ Ako se ovaj rast industrijske proizvodnje posmatra po kvartalima vidljivo je da je isti bio znatno izražajniji tokom prvog kvartala kada je registrirana stopa rasta od 5,1% dok je rast u drugom kvartalu iznosio 1,5%.

Ako se ovaj rast fizičkog obima industrijske proizvodnje posmatra po sektorima, vidljivo je da je najznačajniji doprinos rastu ostvaren u okviru sektora za proizvodnju električne energije gdje je tokom prvog polugodišta ostvareno povećanje proizvodnje od 16%. Ovo povećanje proizvodnje električne energije je posljedica povećanja proizvodnje u okviru hidroelektrana gdje je proizvodnja udvostručena, dok je s druge strane proizvodnja u okviru termoelektrana blago smanjena.⁴

S druge strane, iako ima znatno viši nivo učešća u strukturi ukupne industrijske proizvodnje u BiH, čini se da doprinos rastu prerađivačke industrije tokom posmatranog perioda nije bio na očekivanom nivou uslijed stagnacije proizvodnje. Posmatrano po granama, povećanja proizvodnje su registrirana u okviru proizvodnje maština-aparata i papira 17%, farmaceutskih preparata 12,2%, ostalih saobraćajnih sredstava 6%, zatim građevinskog materijala, namještaja i odjeće gdje su registrirane stopa rasta proizvodnje iznosile oko 5% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, značajnija smanjenja proizvodnje koja su onemogućila snažniji rast prerađivačke industrije u BiH registrirana su u okviru proizvodnje baznih metala 4,2%, metalnih proizvoda 8,5%, hemijskih proizvoda 7,7% i prerađivačkih drveta 11,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Pored prerađivačke industrije tokom prvog polugodišta stagnacija proizvodnje je zabilježena i u okviru sektora rudarstvo tako da je ovaj sektor imao neutralan doprinos na kretanje ukupne industrijske proizvodnje u BiH u prvom polugodištu 2018. godine.

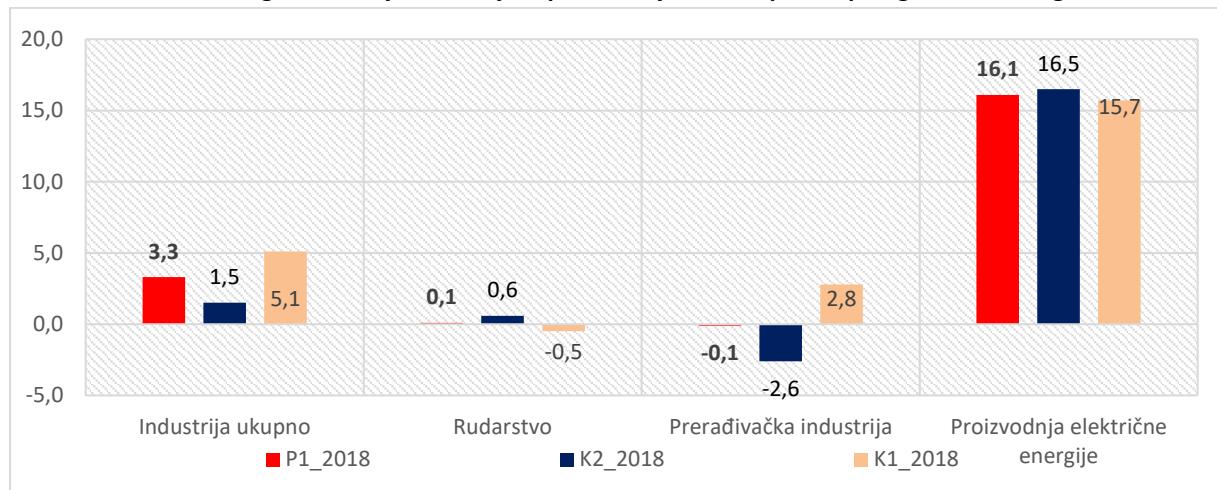
---

² Eurostat, Newsrelease –Euroindicators, 127/ 2018, 31. July 2018.

³ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za juni 2018. godine-prethodni podaci“, 25.07.2018. godine.

⁴ NOSBiH, Izvještaj o tokovima električne energije na prijenosnoj mreži u BiH za juni 2018. godine, Sarajevo 10.07.2018.

Grafikon 1: Pregled kretanja industrijske proizvodnje u BiH u prvom polugodištu 2018. godine

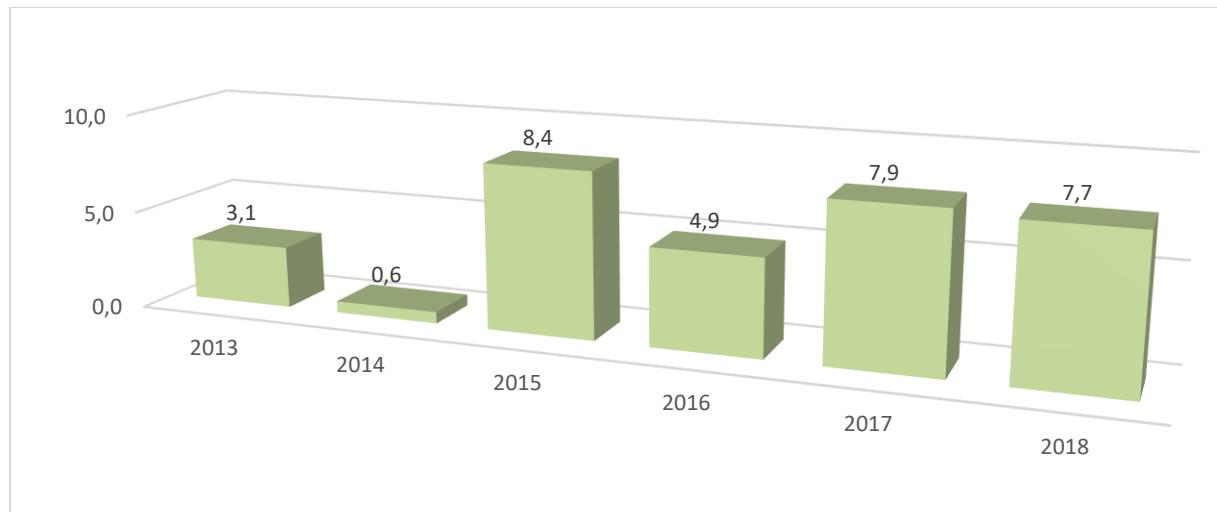

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Maloprodaja

Zvanični podaci ukupne trgovine na malo u mjesecu junu 2018. godine ukazuju na realni rast prometa od 7,7% (VI 2018/VI 2017)⁵. Najveći doprinos ovom porastu je došao od povećanja trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicama od 5,1%, povećanja prometa u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p.⁶ za 7,1% te rasta prometa u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u n.p.⁷ za 9,8%. Pored ovih kategorija do realnog rasta, u posmatranom periodu, je došlo i u trgovini na malo informacijsko komunikacijskom opremom u s.p. od 15,9%, trgovini na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju u s.p. od 23%, trgovini na malo ostalom robom u s.p. od 12,7%, trgovini na malo ostalom opremom za domaćinstvo u s.p. od 6,6% te do rasta u trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica od 29,3%. Jedina kategorija u kojoj je došlo do značajnijeg pada prometa je trgovina na malo na štandovima i tržnicama u okviru koje je zabilježen pad od 77,6%.

Grafikon 2: Ukupna trgovina na malo u BiH - u mjesecu junu (rast g/g)

Izvor: BHAS

Pored gore navedenih, došlo je i do rasta u prometu u trgovini na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p. za 22,6%, do rasta prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i

⁵ Izvor podataka: BHAS

⁶ specijalizirane prodavnice

⁷ nespecijalizirane prodavnice

kozmetičkim preparatima u s.p. od 9%, trgovini na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo u s.p. za 19,6% te do porasta prometa na malo sportskom opremom, igrama i igračkama u s.p. od 48,4% (VI 2018/VI 2017). Kod trgovine na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima u s.p. je došlo do promjene trenda (u prethodnih pet mjeseci je ostvaren rast) te je zabilježen pad od 4,4% (VI 2018/VI 2017).

Tržište rada

Agencija za statistiku BiH objavila je preliminarne podatke Ankete o radnoj snazi u BiH za 2018. godinu. Anketna stopa nezaposlenosti u BiH u 2018. godini iznosi 18,4% i smanjena je u odnosu na prethodnu godinu (tabela ispod).⁸ Anketa takođe pokazuje da 82% nezaposlenih je tražilo posao duže od jedne godine. U obrazovnoj strukturi nezaposlenih lica 71,8% ima završenu srednju školu, slijede nezaposleni sa osnovnom školom ili nižim obrazovanjem (14,9%), te lica sa završenim akademskim obrazovanjem (13,3%). Podaci pokazuju da u BiH manje od polovine radno sposobnog stanovništva (42,1%) čine aktivna lica (zaposlena i nezaposlena lica). Stopa aktivnosti u BiH u 2018. godini iznosi 42,1%, a stopa zaposlenosti 34,3% i najviše su u starosnoj grupi 25 do 49 godina.⁹

Tabela 1: Anketa o radnoj snazi u BiH

	Anketa o radnoj snazi u BiH	
	2017	2018
Broj zaposlenih lica (u hiljadama)	816	822,4
Broj nezaposlenih lica (u hiljadama)	211	185,5
Stopa nezaposlenosti	20,5%	18,4%
Stopa aktivnosti	42,6%	42,1%
Stopa zaposlenosti	33,9%	34,3%

Izvor: Anketa o radnoj snazi BiH 2017. i 2018. godina, preliminarni podaci

Prema Saopštenju Agencije za statistiku broj zaposlenih lica u BiH se nastavio uvećavati. U maju 2018. godine ukupan broj zaposlenih lica uvećam je za 2,4% u odnosu na maj 2017. godine i iznosi 802,7 hiljada.¹⁰ Posmatrajući broj zaposlenih lica u područjima djelatnosti u maju 2018. godine, najveći doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica bio je u djelatnostima prerađivačke industrije uz stopu rasta od 6,3% u osnosu na isti mjesec prethodne godine. Pored industrije, značajan rast broja zaposlenih lica bio je i u područjima djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (3,3% g/g) i djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (7,1% g/g).

Ukupan broj registrovanih nezaposlenih lica u BiH u junu 2018. godine iznosio je 448,1 hiljada i manji je za 7,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, što je uticalo na smanjenje stope nezaposlenosti.

⁸ Stopa nezaposlenosti predstavlja procentualno učešće nezaposlenih lica u radnoj snazi.

⁹ Stopa aktivnosti predstavlja procentualno učešće radne snage u radno sposobnom stanovništvu. Stopa zaposlenosti predstavlja procentualno učešće zaposlenih lica u radno sposobnom stanovništvu.

¹⁰ Podatak o broju zaposlenih lica u BiH za jun 2018. godine nije bio na raspolaganju u periodu pripreme Informacije.

Tabela 2: Broj zaposlenih (nova metodologija)¹¹ i registrovanih nezaposlenih lica u BiH

	Broj zaposlenih lica u BiH	Broj registrovanih nezaposlenih lica u BiH	Stopa rasta broja zaposlenih lica g/g	Stopa rasta broja registrovanih nezaposlenih lica g/g
01-2017	767.074	511.571	-	-5,1%
02-2017	766.799	509.907	-	-5,0%
03-2017	773.053	501.522	-	-5,4%
04-2017	779.342	495.405	-	-5,5%
05-2017	783.585	487.426	-	-6,1%
06-2017	786.399	485.888	-	-6,2%
07-2017	787.933	486.309	-	-6,5%
08-2017	785.582	485.088	-	-6,8%
09-2017	792.779	480.379	-	-6,7%
10-2017	793.470	478.191	-	-6,7%
11-2017	795.055	475.549	-	-7,0%
12-2017	792.601	475.084	-	-6,9%
01-2018	790.943	475.541	3,1%	-7,0%
02-2018	791.397	472.957	3,2%	-7,2%
03-2018	794.505	466.330	2,8%	-7,0%
04-2018	795.987	458.355	2,1%	-7,5%
05-2018	802.718	450.067	2,4%	-7,7%
06-2018	-	448.071	-	-7,8%

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

Prosječna neto plata u BiH u maju 2018. godine iznosila je 881 KM uz nominalni rast od 2,5% u odnosu na maj 2017. godine, dok je realni rast neto plate bio nešto sporiji zbog rasta cijena (inflacija).¹² Istovremeno posmatrajući neto plate prema područjima djelatnosti, najveća nominalna stopa rasta neto plate u periodu V 2018/V 2017 bila je u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (6,7%), administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (6,6%) te djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (5,2%).

U junu 2018. godine broj penzionera nastavio se postepeno uvećavati i iznosi 672,5 hiljada.¹³ U odnosu na jun prethodne godine broj penzionera je veći za 0,7%. Prosječna penzija u BiH u junu 2018. godine

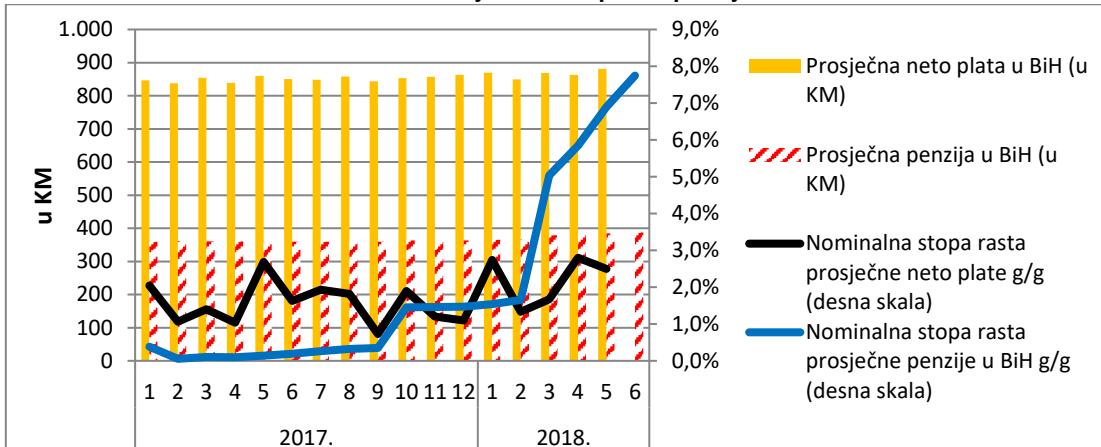
¹¹ Podaci o ukupnom broju zaposlenih u BiH su obračunati retroaktivno za 2017. godinu. Time je prekinuta serija podataka o zaposlenima u BiH, kao i uporedivost sa prethodno objavljenim mjesечnim i godišnjim podacima o broju zaposlenih u BiH. Ukupan broj zaposlenih u BiH je podatak agregiran na osnovu prikupljenih i obrađenih podataka iz Federacije BiH, Republike Srpske i podružnice Agencije za statistiku BiH u Brčko distriktu BiH. Podaci o ukupnom broju zaposlenih osoba u Federaciji BiH (pravne osobe i obrt i srodne djelatnosti) dobijeni su obradom podataka koji su preuzeti iz administrativnog izvora, Porezne uprave Federacije BiH. Podaci o zaposlenima u Republici Srpskoj dobijaju se na osnovu polugodišnjeg statističkog istraživanja o zaposlenima i plaćama zaposlenih, stanje na dan 31. mart i 30. septembar. Izvor podataka o preduzetnicima i zaposlenima kod njih je Porezna uprava Republike Srpske. Podaci o zaposlenima u pravnim osobama u Brčko distriktu BiH se prikupljaju putem mjesечnog statističkog istraživanja o zaposlenima i plaći. Za javnu upravu, obrazovanje i zdravstvo vrši se potpuni obuhvat. Za subjekte koji se ne prate Mjesečnim istraživanjem o zaposlenima i plaći, jedanput godišnje se vrši imputacija na mjesечnom nivou iz podataka završnih računa. Podaci o broju samostalnih preduzetnika se procjenjuju na osnovu administrativnog registra, a podaci o broju zaposlenih kod njih se preuzimaju od Fonda zdravstvenog osiguranja. Izvor: BHAS, Saopštenje, zaposleni po djelatnostima u martu 2018. godine.

¹² Podatak o prosječnoj neto plati u BiH za jun 2018. godine nije bio na raspolaganju u periodu pripreme Informacije.

¹³ Broj penzionera u BiH predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije iz Zavoda za MIO/PIO FBiH i Fonda za PIO RS bez obzira na mjesto prebivališta (u BiH i izvan BiH).

veća je za 7,7% u odnosu na junu 2017. godine i iznosila je 387,6 KM.¹⁴ Rast penzija u oba bh. entiteta uticao je na uvećanje prosječne penzije u BiH.¹⁵ Na taj način najniža penzija u FBiH u junu 2018. godine iznosi 348,1 KM, a u RS 187,8 KM.

Grafikon 3: Prosječna neto plata i penzija u BiH

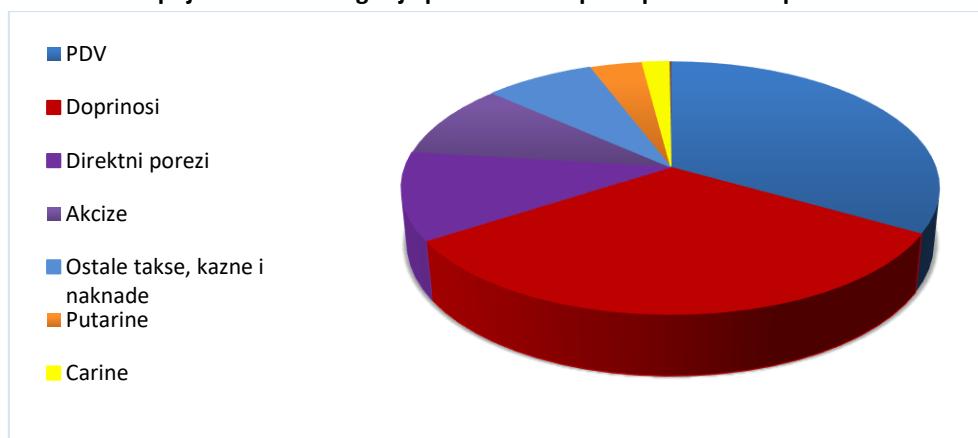

Izvor: BHAS, entitetski penzijski fondovi, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

U prvom polugodištu 2018. godine, ukupno je naplaćeno oko 7,3% g/g više javnih prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine povećanje iznosi 496 miliona KM, čime su na kraju posmatranog perioda dostigli iznos od oko 7,3 milijarde KM.

Grafikon 4: Udio pojedinačnih kategorija prihoda u ukupnim prihodima u periodu I-VI 2018. u %

Izvor: UIO BiH, entitetske poreske uprave

¹⁴ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesечnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera.

¹⁵ U Republici Srpskoj penzije svim korisnicima prava, počev od 01.06.2018. godine, vanredno su usklađene i povećane za 2,5%, što je drugo po redu usklađivanje u posmatranoj godini. Izvor: Vjesti, Penzije za jun, www.fondpiors.org. Na temelju Zakona o MIO/PIO, Vlada FBiH donijela je odluku o vanrednom usklađivanju najnižih penzija odnosno povećanje od 3,1%, koliko iznosi stopa rasta realnog bruto domaćeg proizvoda (BDP-a). Time je prosječna penzija u maju 2018. godine uvećana kao i najniža penzija u FBiH. Pored povećanja penzija za mjesec maj, korisnicima penzija ostvarenih prema Zakonu o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca domovinskog rata isplatit će se i razlika za januar, februar, mart i april. Izvor, Novosti, Isplata penzija za maj, www.fzmiopio.ba.

Najveće kategorije prihoda jesu prihodi od PDV-a (33,3%) i prihodi od doprinosa (32,5%).

Indirektni porezi u BiH

Naplaćeni prihodi. Naplaćeni bruto prihodi tokom drugog tromjesečja su nešto niži u poređenju sa prvim tromjesečjem tekuće godine. Međutim, to se nije odrazilo na kumulativ perioda. Odnosno, prikupljeni bruto prihodi tokom prvih šest mjeseci tekuće godine viši su za 8,8% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Usljed usporavanja rasta prethodnih mjeseci, pa čak i smanjenja tokom juna mjeseca, povrata sa JR, došlo je do nešto bržeg rasta neto prihoda u poređenju sa stopama rasta bruto prihoda. Vlše detalja se može vidjeti iz tabele ispod.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2018	jan- 2017	jan- 2018	K1 2018	K2 2018	apr 2018	maj 2018	jun 2018
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	5,9	8,8	10,3	7,5	3,3	12,6	6,4
Povrati	18,2	19,7	4,3	9,2	-0,1	11,5	10,4	-18,7
Neto prihodi - prikupljeno	81,8	3,1	9,8	10,5	9,2	1,6	13,2	12,9
PDV	50,3	3,4	8,2	8,4	8,0	2,0	8,9	13,0
Carine	3,8	11,0	6,5	7,2	5,9	15,6	3,0	-0,1
Akcize	19,7	1,3	2,4	5,5	-0,2	-9,1	6,0	2,5
Putarine	7,6	8,5	56,5	66,3	-39,7	65,6	80,7	49,3
Ostali prihodi	0,3	-0,9	3,1	6,9	0,9	2,0	0,7	0,0
Neusklađeni prihodi	0,2	-56,3	17,7	...	-151,6	-98,1	...	...
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	6,2	8,7	9,9	7,6	5,4	12,7	4,6
Minimalne rezerve	22,0	19,1	24,5	16,7	31,3	34,7	42,5	18,1
Budžeti	78,0	3,6	4,9	8,3	1,9	-1,0	5,5	1,3
Servisiranje vanjskog duga	13,6	31,4	11,4	18,1	7,0	4,3	3,7	10,8
FBiH	8,8	32,1	11,4	14,8	9,3	10,4	2,6	13,4
RS	4,7	30,2	10,3	22,3	2,2	-6,8	6,9	5,5
BD	0,1	29,1	113,6	150,5	77,2	0,0	0,0	1326,4
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	64,5	-0,6	3,6	6,7	0,7	-2,0	5,8	-1,7
Institucije BiH	10,3	0,0	-0,8	-1,6	0,0	5,0	0,0	-4,5
FBiH	34,7	0,1	5,1	10,0	0,5	-3,8	8,2	-2,7
RS	17,1	-2,8	3,5	5,7	1,4	-2,5	4,2	2,4
BD	2,3	3,7	4,8	7,5	2,2	-0,7	8,0	-0,2

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje

Najveći doprinos rastu prikupljenih neto prihoda, u prvoj polovini 2018. godine dali su prihodi od PDV-a 5,1 p.p., putarina 3,7 p.p. i akciza 0,6 p.p.

Porez na dodatu vrijednost. Po osnovu PDV-a za prvih pola godine, ukupno je prikupljeno oko 1,8 milijardi KM neto prihoda, što je za 8,2% više nego u istom periodu prethodne godine. Stopa rasta prihoda od PDV-a je ujednačena sa stopom uvoza roba u istom periodu.

Prihodi od PDV, a prema poreskim prijavama tokom prvih pola godine rasli su stopom od 4,6% g/g. Prihodi od uvoza roba i usluga rasli su stopom od 8,2% g/g, dok su prihodi iz domaćeg prometa roba i usluga i dalje bilježili negativnu stopu rasta (-17,0% g/g), sa tendencijom njenog smanjenja u poređenju sa prethodnim periodima.

Akcize. Po osnovu akciza, u prvom polugodištu, prikupljeno je oko 704 miliona KM neto prihoda, što predstavlja skromno povećanje od 2,4% g/g. Pozitivan doprinos rastu akciza dale su uvozne akcize, koje su, u istom periodu, rasle stopom od 11,5% g/g. Akcize iz domaćeg prometa bilježe smanjenje od preko 20% g/g.

Ako se posmatraju prihodi od akciza po vrstama akciznih proizvoda, jedino prihodi od akciza na duvan i duvanske prerađevine bilježe pozitivne stope rasta (16,3% g/g), zahvaljujući rastu prihoda od akciza i na uvozni duvan, u prvih pola godine. Iako prihodi od akciza na uvoznu naftu (koji čine polovinu prihoda od akciza na naftu i naftne prerađevine) bilježe povećanje, ukupni prihodi ostvareni po osnovu nafte bilježe smanjenje.

Putarine. Za prvih šest mjeseci tekuće godine, ukupno je prikupljeno oko 271 milion KM prihoda od putarina.

Carine. Po osnovu carina u prvoj polovini godine prikupljeno je oko 136 miliona KM neto prihoda.

Raspoređeni prihodi. Nakon izdvojenih za 24,5% g/g više novčanih sredstava za minimalne rezerve (povrate sa JR UIO) i manje za 0,8% g/g za finansiranje institucija BiH (oko 1,2 milijarde KM), preostala sredstva raspoređena su za servis vanjskog duga i finansiranje budžetske potrošnje. Za servis vanjskog duga doznačeno je za 11,4% više novčanih sredstva nego što je to bilo u prvih šest mjeseci prethodne godine. Odnosno, za servis vanjskog duga za prvih pola godine doznačeno je oko 486 miliona KM. A za finansiranje budžeta krajnjih korisnika (RS, FBiH i BD) doznačeno je svega 3,6% više novčanih sredstava.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

U prvih pola godine, na nivou BiH ukupno je prikupljeno preko 3,7 milijardi KM prihoda u nadležnosti entitetskih poreskih uprava. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi su veći za 5,9%. Sve kategorije prihoda, bilježe povećanje, što se može vidjeti iz tabele ispod.

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBIH jan-jun		RS jan-jun		BiH jan-jun				
	miliona KM 2017	2018	rast u %	miliona KM 2017	2018	rast u %	miliona KM 2017	2018	rast u %
Direktni porezi	492,0	535,1	8,8	252,2	285,2	13,1	744,1	820,3	10,2
Porez na dohodak	200,2	220,8	10,3	115,4	124,2	7,6	315,7	344,9	9,3
Porez na dobit	202,8	225,9	11,4	118,7	139,3	17,4	321,4	365,2	13,6
Porezi građana	88,2	87,8	-0,5	18,0	21,8	20,7	106,3	109,6	3,1
Ostali porezi	0,7	0,6	-15,2	0,0	0,0	0,0	0,7	0,6	-15,2
Takse, kazne i naknade	351,6	360,6	2,6	193,3	199,0	2,9	545,0	559,6	2,7
Doprinosi	1.561,2	1.663,9	6,6	700,0	715,1	2,2	2.261,2	2.379,0	5,2
PIO	863,4	922,8	6,9	384,9	405,5	5,4	1.248,3	1.328,4	6,4
Zdravstvo	626,3	664,2	6,0	263,6	256,1	-2,8	889,9	920,3	3,4
Nezaposleni	71,5	76,9	7,6	19,7	16,7	-15,2	91,1	93,5	2,7
Dječja zaštita	0,0	0,0	-	29,4	34,3	16,7	29,4	34,3	16,7
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,5	2,5	-0,1	2,5	2,5	-0,1
UKUPNO	2.404,8	1.559,6	6,4	1.145,5	1.199,3	4,7	3.550,3	3.758,9	5,9

Izvor: PU RS i PU FBiH

Doprinosi. Najveća kategorija prihoda iz nadležnosti poreske uprave jesu upravo prihodi od doprinosa. Na kraju perioda januar-jun 2018. godine, po osnovu doprinosa ukupno je prikupljeno oko 2,4 milijarde KM, što predstavlja povećanje od 5,2% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Najveća kategorija prihoda od doprinosa jesu doprinosi za PIO, koji su rasli stopom od 6,4% g/g. U nadležnosti PU RS prihodi od doprinosa na zdravstveno osiguranje i prihodi za doprinose za osiguranje od nezaposlenosti bilježe smanjenje, kao i doprinosi za zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Direktni porezi. Po osnovu direktnih poreza, u prvih pola godine, ukupno je naplaćeno oko 820 miliona KM, što je za 10,2% više nego u istom periodu prethodne godine. Glavne kategorije direktnih poreza jesu i dalje porez na dobit i porez na dohodak. U nadčežnosti PU FBiH prihodi od poreza građana i po osnovu ostalih poreza su imali negativne stope rasta.

Ostali prihodi. Prihodi po osnovu taksi, kazni i naknada i tokom posmatranog perioda bilježe pozitivnu stopu rasta. Po ovom osnovu prikupljeno je oko 560 miliona KM prihoda.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

U periodu I-VI 2018/I-VI 2017 u BiH je registrovana inflacija od 1,1%, a u mjesecu junu 2018. godine ukupan nivo cijena je bio veći za 1,9% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.¹⁶ Posmatrajući rast cijena prema odjeljcima CPI indeksa u periodu I-VI 2018. godine može se zaključiti da su najveći doprinos rastu ukupne inflacije u BiH dali odjeljci prevoza, alkoholnih pića i duvana, hrane i bezalkoholna pića, stanovanja, vodosnabdijavanja, el. energije, plin i dr. energenti. Pregled kretanja indeksa potrošačkih cijena po odjeljcima predstavljen je u tabeli ispod.

Tabela 5: Indeks potrošačkih cijena u BiH

	I 2018 I 2017	II 2018 II 2017	III 2018 III 2017	IV 2018 IV 2017	V 2018 V 2017	VI 2018 VI 2017	I-VI 2018 I-VI 2017
00 Ukupan indeks	100,3	100,9	101,1	101,0	101,3	101,9	101,1
01 Hrana i bezalkoholna pića	101,0	100,6	101,3	101,1	100,9	101,2	101,0
02 Alkoholna pića i duvan	106,3	106,5	107,9	107,9	108,1	107,5	107,4
03 Odjeća i obuća	91,7	91,0	89,9	88,9	89,4	89,3	90,0
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	101,8	102,5	102,2	101,8	101,7	102,6	102,1
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	98,9	99,1	98,8	99,4	99,0	99,1	99,0
06 Zdravstvo	101,2	101,2	101,2	101,3	101,7	101,6	101,4
07 Prevoz	100,9	105,7	105,6	106,3	108,3	110,7	106,2
08 Komunikacije	96,9	97,0	97,1	97,0	99,7	99,7	97,9
09 Rekreacija i kultura	100,5	100,7	100,9	101,2	101,3	101,2	101,0
10 Obrazovanje	100,0	100,0	100,0	99,9	99,9	99,9	100,0
11 Restorani i hoteli	100,1	100,3	100,2	100,2	100,5	100,5	100,3
12 Ostala dobra i usluge	99,5	100,3	100,0	100,6	99,7	100,0	100,0

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Ukupna novčana masa (M2) na kraju juna 2018. godine uvećana je za 10,2% u odnosu na isti mjesec 2017. godine i iznosi 23,1 mlrd. KM. Sve komponente novčane mase su uvećane u posmatranom

¹⁶ Indeks potrošačkih cijena u BiH izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju u 2018. godini čini 615 proizvoda. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u BiH od januara 2018. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava za 2015. godinu (referentna baza za izračunavanje indeksa je 2015. godina). Ponderi se svake godine koriguju s kretanjem cijena u prethodnoj godini. Izvor: BHAS.

mjesecu ali su najznačajniji doprinos rastu M2 dali prenosivi depoziti u domaćoj valuti (5,7 p.p.) sa stopom rasta od 18,9% g/g, prenosivi depoziti u stranoj valuti (1,9 p.p.) uz stopu rasta od 24,3% g/g i gotovina izvan banaka (1,4 p.p.) sa stopom rasta od 8,3% g/g.

Tabela 6: Kretanje novčane mase u junu 2018. godine

Opis	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	M1	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	QM	M2
				4	5	6		
Stanje u mil. KM	3.756,0	7.467,7	11.223,7	4.143,5	2.030,8	5.686,8	11.861,2	23.084,9
Stopa rasta g/g	8,3%	18,9%	15,1%	3,4%	24,3%	2,2%	5,8%	10,2%

Izvor: CBBiH

Rezervni novac (M0) na kraju juna 2018. godine uvećan je za 15,7% u odnosu na jun 2017. godine i iznosio je 9,6 mlrd. KM. Sve komponente rezervnog novca doprinijele su uvećanju M0 (tabela ispod), ali su naznačajniji doprinos rastu M0 dali depoziti banaka kod monetarnih vlasti (11,4 p.p.) uz stopu rasta od 23,2% g/g i gotovina izvan monetarnih vlasti (4 p.p.) uz stopu rasta od 8% g/g. Iako su prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti takođe imali bržu stopu rasta (33,1% g/g), njihov doprinos rastu M0 bio je mali zbog malog učešća (1%).

Tabela 7: Kretanje rezervnog novca u junu 2018. godine

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Rezervni novac (M0)
			1	2
Stanje u mil. KM	4.515,4	5.024,3	98,1	9.637,8
Stopa rasta g/g	8,0%	23,2%	33,1%	15,7%

Izvor: CBBiH

Na kraju juna 2018. godine prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH uvećan je za 24,4% u odnosu na isti mjesec 2017. godine i iznosio je 5 mlrd. KM. Kao i prethodni mjesec, veći dio prosječnog salda računa obaveznih rezervi pripada višku iznad obaveznih rezervi (53,3%), dok se ostatak odnosi na prosječne obavezne rezerve (46,7%). Prosječne obavezne rezerve uvećane su za 11,5% g/g i iznose 2,4 mlrd. KM, a višak iznad obaveznih rezervi je uvećan za 38,3% g/g. Prosječna stopa obavezne rezerve u junu 2018. godine nije se mijenjala i iznosi 10%.

Tabela 8: Prosječne obavezne rezerve u junu 2018. godine

Opis	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Višak iznad obavezne rezerve	Prosječna stopa obavezne rezerve	Implicitna stopa obavezne rezerve
			1	2	3	4=3-2
Stanje u mil. KM	23.511,3	2.351,1	5.032,2	2.681,1	10,0%	21,4%
Stopa rasta g/g	11,5%	11,5%	24,4%	38,3%	-	-

Izvor: CBBiH

Bruto devizne rezerve u junu 2018. godine iznosile su 11,1 mlrd. KM i veće su za 17,3% u odnosu na isti mjesec 2017. godine. Pomenuti rast bruto deviznih rezervi rezultat je uvećanja investicija u vrijednosne papiere i strane valute u trezoru CBBiH jer su ostale komponente bruto deviznih rezervi smanjene (tabela ispod). U strukturi bruto deviznih rezervi i dalje dominiraju investicije u vrijednosne papiere (73,7%) i depoziti kod nerezidentnih banaka (22,3%).

Tabela 9: Stanje bruto deviznih rezervi u junu 2018. godine

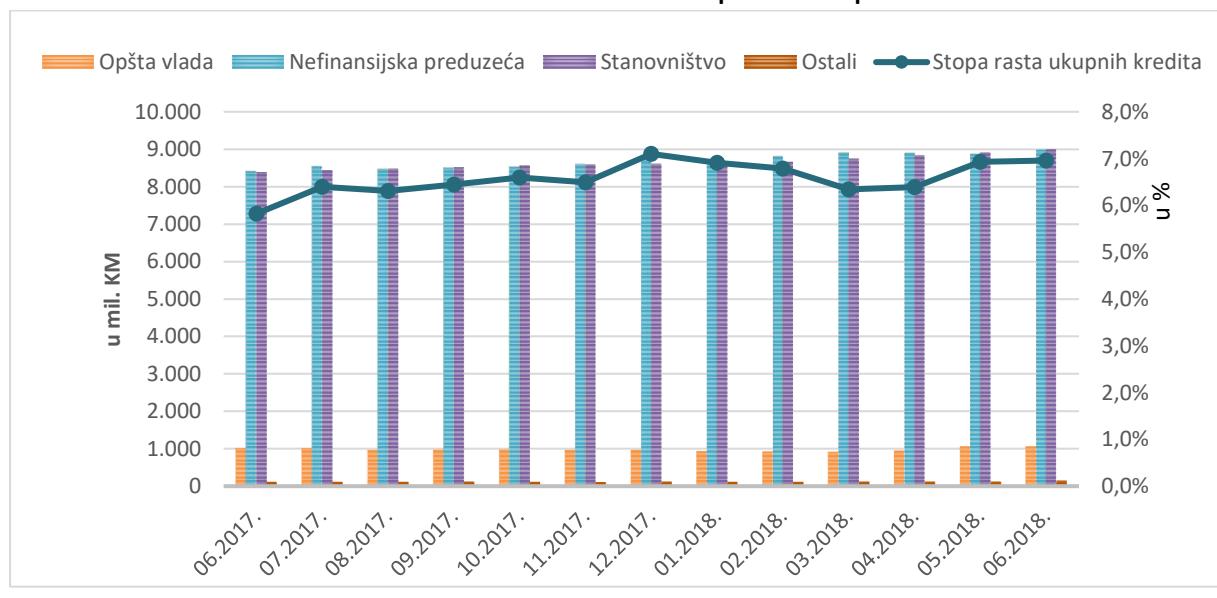
Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papiere	Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7=1+...+6
Stanje u mil. KM	201,3	2,0	246,0	2.471,0	0,0	8.179,3	11.099,6
Stopa rasta g/g	-1,4%	-20,1%	14,2%	-1,1%	-	25,0%	17,3%

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Na kraju mjeseca juna 2018. godine ukupan iznos kredita je dostigao 19,2 mlrd. KM uz stopu rasta 7,0% g/g. Krediti stanovništvu su dostigli 9 mlrd. KM uz stopu rasta 7,2% g/g sa učešćem od 46,9%. Krediti nefinansijskim preduzećima su u junu dostigli 8,98 mlrd. KM, sa neznatno manjim učešćem od 46,8%, uz stopu rasta 6,8% g/g.

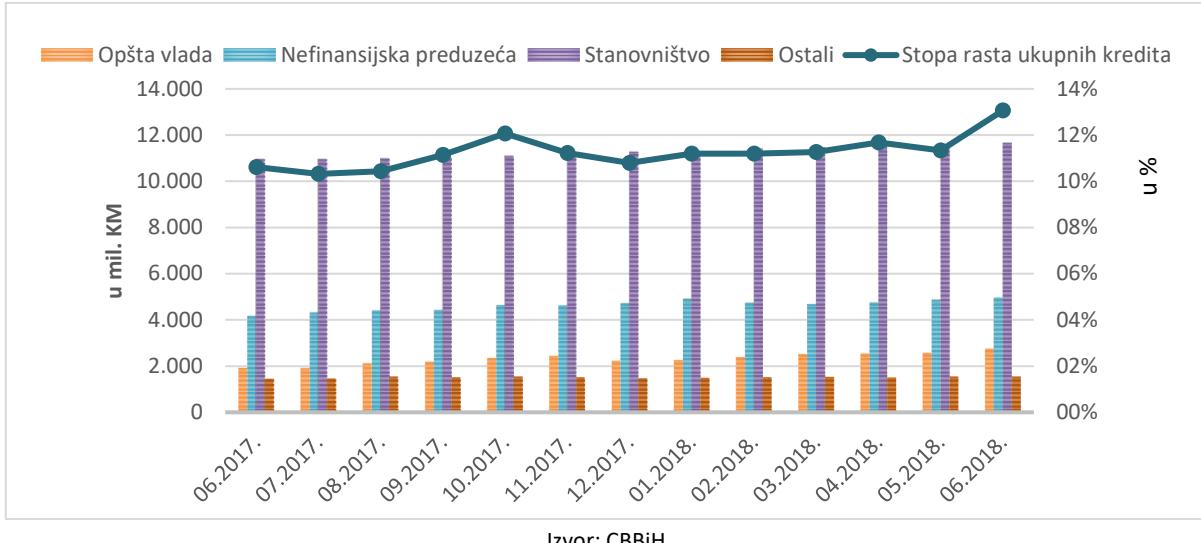
Grafikon 5: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

Izvor: CBBiH

Na kraju mjeseca juna 2018. godine depoziti su iznosili 20,9 milijardi KM uz stopu rasta od 13,1% g/g. Najveće učešće su imali depoziti stanovništvu 55,8% i dostigli su iznos od 11,6 milijardi KM sa stopom rasta 6,4% g/g. Depoziti nefinansijskih preduzeća su bili drugi po veličini sa 4,9 milijardi KM uz učešće od 23,7% i stopu rasta od 18,8% g/g. Depoziti opšte vlade su iznosili 2,7 milijardi KM uz stopu rasta 43,1% g/g i učešće 13,1%.

Grafikon 6: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

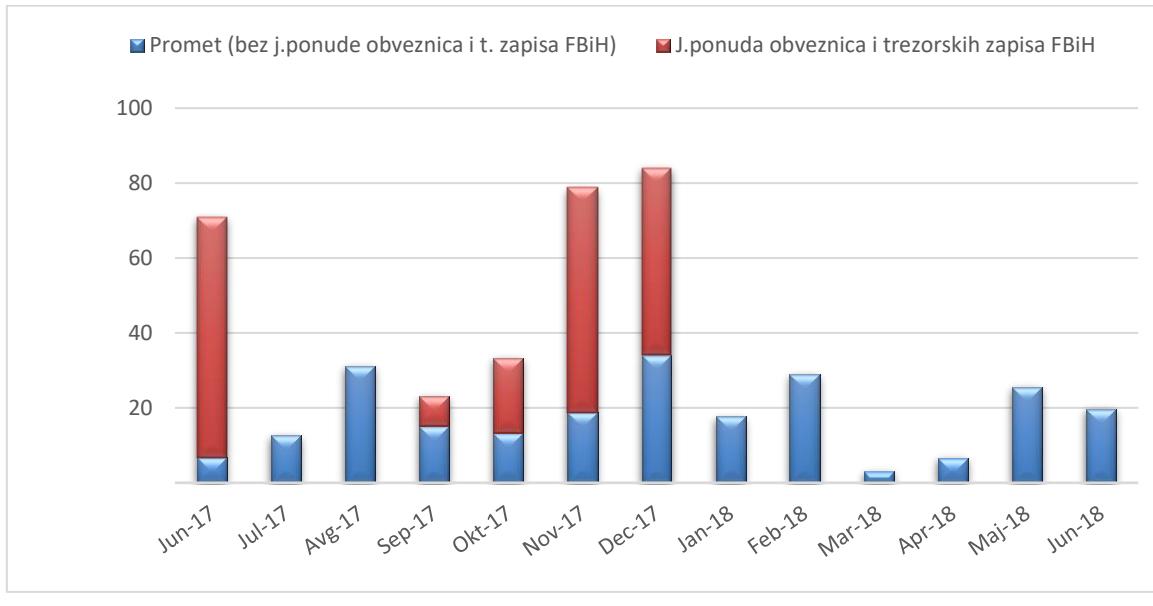

Izvor: CBBiH

Berze u BiH

Ukupan promet u mjesecu junu 2018. godine na SASE je iznosio 19,6 mil. KM i manji je 72,3% g/g. Nije bilo javne emisije obveznica i trezorskih zapisa Federacije BiH u ovom mjesecu. Učešće SASE u ukupnom prometu u BiH u mjesecu junu je iznosilo 65%.

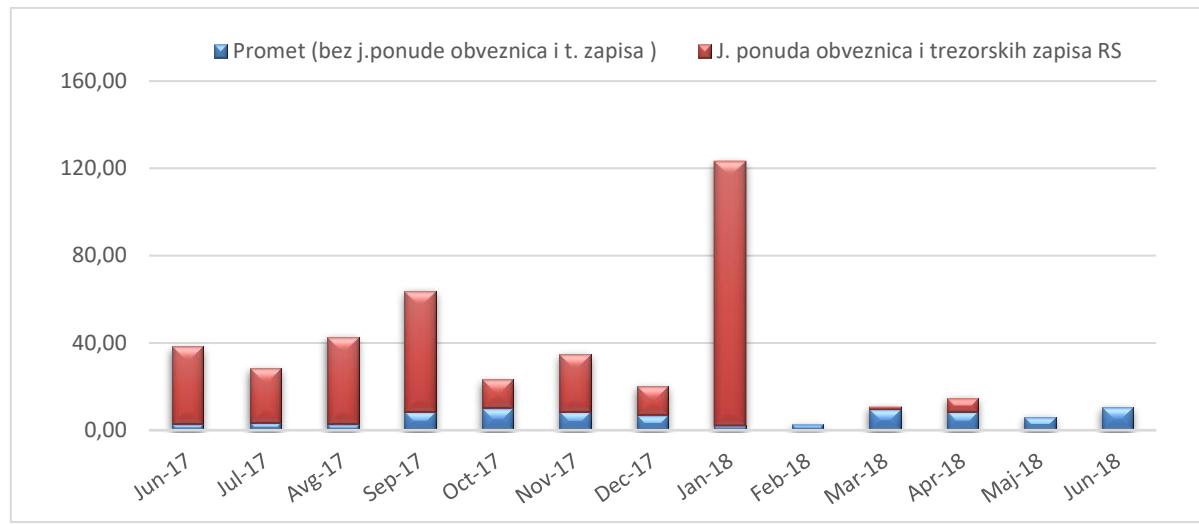
Grafikon 7: Promet na SASE u milionima KM

Izvor: SASE i BLSE

Ukupan promet na banjalučkoj berzi u mjesecu junu je bio 10,7 mil. KM. Nije bilo javne emisije obveznica i trezorskih zapisa u ovome mjesecu. Učešće BLSE u ukupnom prometu u BiH je bilo 35%.

Grafikon 8: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: SASE i BLSE

Tabela 10: Promet (u KM) na SASE i BLSE u junu 2018. godine

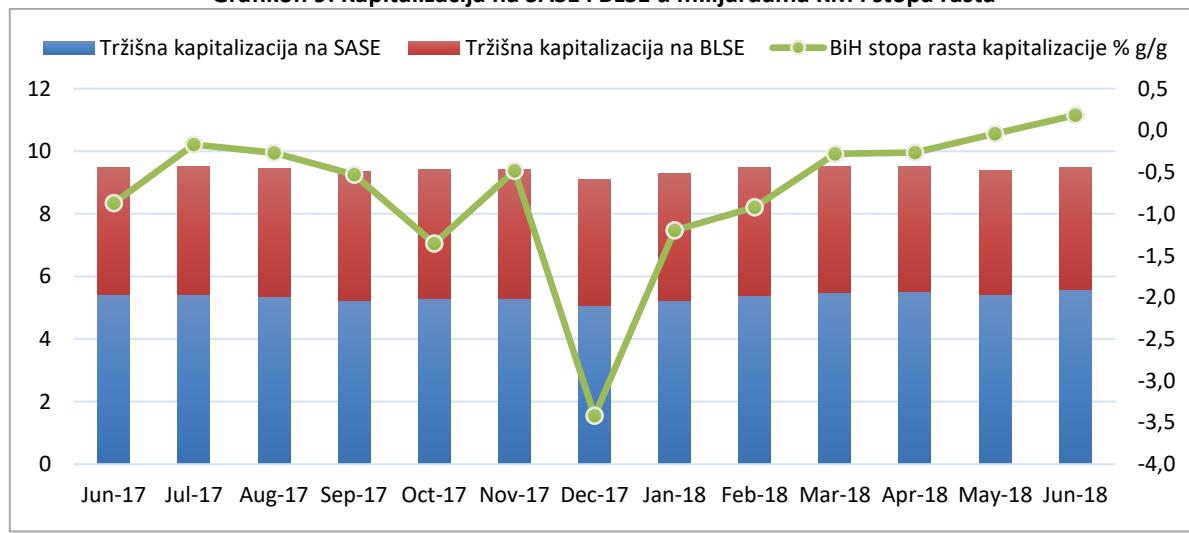
Mjesec	SASE	BLSE	UKUPNO
Jun-16	41.217.128	84.362.902	125.580.031
Jun-17	70.992.887	38.205.576	109.198.463
Jun-18	19.653.467	10.702.133	30.355.600

Izvor: SASE i BLSE

Ukupan promet u prvom polugodištu na SASE je iznosio 101,24 mil. KM, manji je 62,4% g/g i iznosio je 38% ukupnog prometa u BiH. U prvom polugodištu nije bilo javnih emisija obeveznica i trezorskih zapisa. Ukupan promet u prvom polugodištu na BLSE je iznosio 168,1 mil. KM, manji je 38,6% g/g i iznosio je 62% ukupnog prometa u BiH. U prvom polugodištu je bilo javnih emisija obeveznica i trezorskih zapisa u ukupnom iznosu od 128,39 mil. KM što je manje za 42,2% u odnosu na isti period u prošloj godini. U prvom polugodištu ukupan promet na SASE i BLSE je iznosio 269,4 mil. KM što predstavlja pad od 50,4% g/g.

Kapitalizacija na SASE je na kraju mjeseca juna iznosila 5,6 milijardi KM uz stopu rasta 3,1% g/g. U isto vrijeme kapitalizacija na BLSE je iznosila 3,9 milijardi KM uz negativnu stopu rasta od 3,7% g/g.

Grafikon 9: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta

Izvor: SASE i BLSE

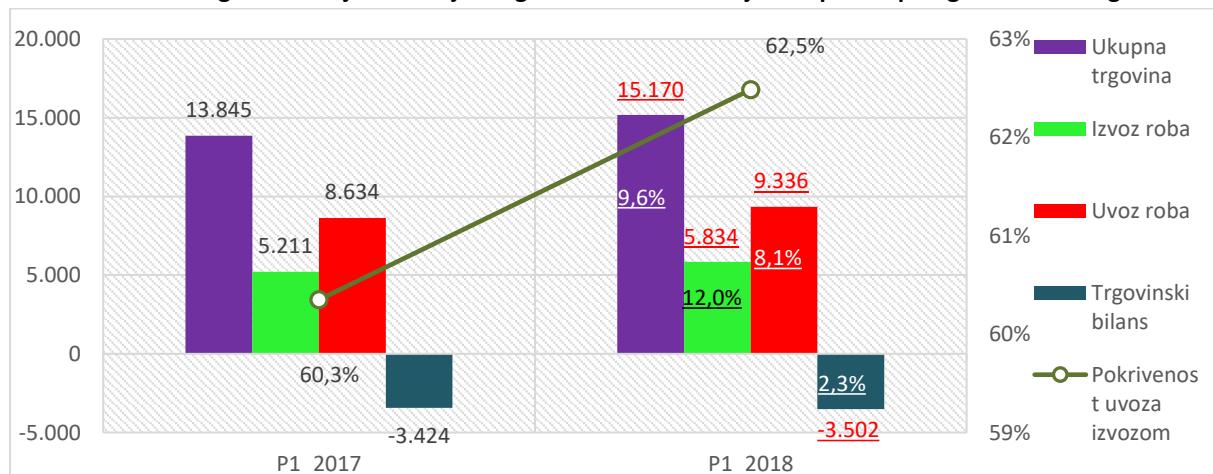
Ukupna kapitalizacija na SASE i BLSE je na kraju prvog polugodišta dostigla 9,5 milijardi KM i uz minimalnu stopu rasta od 0,2% g/g. nastavljajući time trend postepenog oporavka ukupne kapitalizacije koji je počeo krajem prošle godine. Odnos vrijednosti kapitalizacije na SASE i BLSE je 58,8% prema 41,2%.

4. Vanjski sektor

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Tokom prvog polugodišta 2018. godine u Bosni i Hercegovini nastavljen je trend rasta vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Nastavak ovog trenda rasta u najvećoj mjeri je posljedica povoljnih ekonomskih kretanja u glavnim trgovinskim partnerima odnosno izvozne tražnje. Tako je BiH u prvom polugodištu zabilježila povećanje ukupne robne razmjene od 9,6%, izvoza roba 12%, uvoza roba 8,1%, te povećanje vanjskotrgovinskog deficitu od 2,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Grafički prikaz bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za prvo polugodište 2018. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 10: Pregled kretanja bh. vanjskotrgovinske robne razmjene u prvom polugodištu 2018. godine

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Prema podacima BHAS-a za prvo polugodište 2018. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoz roba u vrijednosti od skoro 5,8 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 12% u odnosu na isti period prethodne godine.¹⁷ Ovo povećanje predstavlja nastavak trenda rasta sa početka godine i posljedica je povećanja izvozne tražnje, industrijske proizvodnje i rasta svjetskih cijena izvoznih proizvoda. Ako se bh. robni izvoz za period januar-juni 2018. godine posmatra po proizvodima vidljivo je da su najznačajnija povećanja izvoza a samim time i doprinosi rastu istog su ostvareni u okviru izvoza baznih metala i ostalih metalnih proizvoda 16,7% (3,2 p.p), koksa 68% (1,4 p.p), električne energije 27,5% (1,1 p.p), rafiniranih naftnih proizvoda 67% (0,8 p.p), te papira i kartona 61% (0,6 p.p). S druge strane, tokom prvog polugodišta 2018. godine došlo je do smanjenja izvoza brašna, ostalih prehrabnenih proizvoda i pojedinih hemijskih proizvoda.

¹⁷ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom januar-juni 2018. godine“, 20.07.2018. godine.

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima Bosna i Hercegovina je najviše robe izvezla na tržište zemalja EU28 u iznosu od 4,3 milijardi KM što je povećanje od 13,5% u odnosu na prvo polugodište prethodne godine. U zemlje CEFTA-e u istom vremenskom periodu izvezeno je 898 miliona KM što je povećanje od 10,8%. Posmatrano pojedinačno po zemljama, najznačajnija povećanja izvoza a samim tim i doprinosi povećanju istog su registrirana prilikom izvoza u Njemačku 12,6% (1,9 p.p), Hrvatsku 16,3% (1,9 p.p), Srbiju 14,3% (1,4 p.p), Italiju 11,3% (1,3 p.p), Sloveniju 11,2% (1 p.p) i Austriju 10,9% (0,9 p.p).

S druge strane, viši nivo poslovne aktivnosti u zemlji i jačanje domaće tražnje doveli su i do povećanja uvoza roba u Bosni i Hercegovini. Tako je u prvom polugodištu 2018. godine ukupni uvoz roba u BiH iznosio skoro 9,3 milijarde KM što predstavlja nominalno povećanje od 8,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta uvoza vidljivo je da su najznačajnija povećanja a samim tim i doprinosi rastu istog registrirana u okviru uvoza: baznih metala 31% (2,2 p.p), rafiniranih naftnih derivata 36% (1,1 p.p), motornih vozila 12% (0,7 p.p), mašina i aparata od oko 30% (0,6 p.p) i hemijskih proizvoda 18,6% (0,6 p.p). S druge strane, smanjenja uvoza su registrirana u okviru uvoza električne energije, mašina za posebne namjene, te poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima BiH je tokom prvog polugodišta 2018. godine najviše robe uvozila iz EU u vrijednosti od oko 5,6 milijardi KM, što predstavlja povećanje od 7%, dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 1,1 milijardu KM i uvećan je za 4,5%. Posmatrano po zemljama, najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana prilikom uvoza roba iz Njemačke 11,7% (1,4 p.p), Rusije 23,5% (1,2 p.p), Italije 8,7% (1 p.p), Turske 19% (0,8 p.p), Kine 15,4% (0,8 p.p), Srbije 6,1% (0,7 p.p) i Hrvatske 4,4% (0,4 p.p).

Vanjskotrgovinski robni deficit u prvom polugodištu 2018. godine je iznosio 3,5 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje 79 miliona KM odnosno 2,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja deficitu zabilježena su u okviru sirove i rafinirane nafte, motornih vozila, kamenog uglja, tekstila i prehrambenih proizvoda. S druge strane, tokom posmatranog perioda došlo je do povećanja BiH vanjskotrgovinskog suficita prilikom razmjene električne energije, koksa, obuće, namještaja i metalnih konstrukcija. Posmatrano po zemljama u prvom polugodištu 2018. godine došlo je do povećanja deficitu prilikom vanjskotrgovinske razmjene sa Kinom, Rusijom, Turskom, Njemačkom i Italijom, dok je deficit smanjen u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene sa Hrvatskom i Srbijom. S druge strane, BiH je ostvarila vanjskotrgovinski suficit prilikom vanjskotrgovinske robne razmjene sa Crnom Gorom, Austrijom i Slovenijom.

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba u prvom polugodištu 2018. godine iznosila je 62,5% što predstavlja blago poboljšanje u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po glavnim trgovinskim blokovima, pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 76,3% prilikom vanjskotrgovinske robne razmjene sa EU, dok je pokrivenost sa zemljama CEFTA-e iznosila 80,4%. Detaljniji pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene u prvom polugodištu 2018. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 11: Pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za prvo polugodište 2018. godine po HS klasifikaciji (nominalni iznosi i stope rasta)

Izvoz i uvoz: dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ			UVOD			DEFICIT			Polinvenost izvoza i uvozom			
	P1_2017	P1_2018	2018/2017 promjena %	P1_2017	P1_2018	2018/2017 promjena %	P1_2017	P1_2018	2018/2017 promjena %				
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p.	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p.	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p.	
UKUPNO	5210	5834	12,0	12,0	8634	9336	8,1	8,1	-3424	-3502	2,3	2,3	62,5%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORUKEA	59	86	45,4	0,5	230	249	8,5	0,23	-171	-163	-4,2	-0,21	34,4%
2 PORUKELA	135	85	-37,1	-0,96	418	390	-6,7	-0,33	-283	-305	7,7	0,64	21,8%
3 MASTI I ULJA	86	65	-24,8	-0,41	130	110	-15,2	-0,23	-44	-45	3,7	0,05	58,8%
4 PRERADEVINE	168	157	-6,7	-0,21	713	738	3,5	0,29	-545	-582	6,7	1,06	21,2%
5 PORUKELA	456	635	39,3	3,44	1267	1340	5,8	0,85	-811	-705	-13,1	-3,10	47,4%
6 PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE IJU SRODNIH PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	457	482	5,5	0,49	820	887	8,2	0,78	-363	-405	11,5	1,22	54,3%
8 KOZA I KRZNO	107	109	1,1	0,02	255	245	-4,0	-0,12	-148	-136	-7,7	-0,33	44,3%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	367	377	2,6	0,18	124	145	16,5	0,24	243	232	-4,6	0,32	260,8%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON	117	154	31,4	0,71	196	218	11,3	0,26	-79	-64	-18,5	-0,43	70,6%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	279	315	12,9	0,69	582	629	8,0	0,54	-303	-314	3,6	0,32	50,1%
12 OBUCI, ŠEŠIRI, KAPE I SLUČNI PROIZVODI	354	389	10,0	0,68	165	172	3,9	0,08	189	218	15,3	-0,84	227,1%
13 PLOČE I DRAVNIĆI, CEMENTNA, GIPSNA, CEMENTNA I SLUČNIH BISERI, PLEMENTI METALI I	41	42	3,2	0,02	165	182	10,1	0,19	-124	-139	12,3	0,45	23,2%
14 NIJHOVI PROIZVODI, BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	6	7	3,2	0,00	8	9	6,0	0,01	-2	-2	15,0	0,01	73,9%
15 NIJHOVI PROIZVODI, BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	909	1091	20,0	3,49	901	1097	21,8	2,27	8	6	-175,0	0,41	99,5%
16 MEHANIČKI, ELEKTRIČNI TRANSPORTNA SREDSTVA I NIJHOVI DUELOVI I SATOVI, MIJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	631	704	11,5	1,40	1148	1259	9,7	1,29	-517	-556	7,4	1,12	55,9%
17 NIJHOVI DUELOVI I SATOVI, MIJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI ORUŽJI I MUNICIJA, NIJHOVI DUELOVI I PIBOR	161	187	16,3	0,50	632	687	8,7	0,64	-471	-500	6,1	0,84	27,2%
20 RAZNI PROIZVODI	612	650	6,2	0,73	199	230	15,7	0,36	413	420	1,6	-0,20	282,8%
21 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIJONARSKI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	9900	0,00	10,0%
98 NERAZRVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	-100,0	0,00	0,0%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

5. Strane direktne investicije

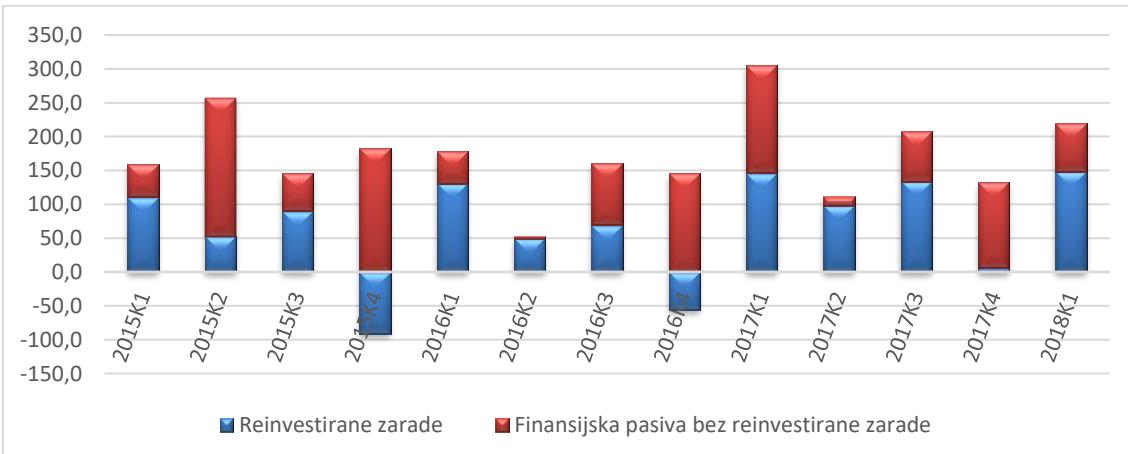
Prema podacima CBBiH objavljenim u platnom bilansu za prvi kvartal 2018. godine strana ulaganja u prvom kvartalu su iznosila 219,7 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za 28,2% g/g. Reinvestirane zarade u prvom kvartalu 2018. godini su iznosile 148,3 mil. KM sa učešćem 67,5%. Učešće reinvestiranih zarada u istom periodu prošle godine je bilo manje i iznosilo je 47,7%.

Tabela 12: SDU po kvartalima u 2015, 2016, 2017. i 2018. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2015	159,3	257,1	146,0	91,4	653,8
2016	178,7	53,2	160,9	89,5	482,2
2017	306,1	111,3	208,0	133,0	758,4
2018	219,7				

Izvor: CBBiH

Grafikon 11: Ulaganja u BiH po kvartalima u 2015, 2016, 2017. i 2018. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Dana 09.03.2018. godine agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“, dok je ranije, 16. februara 2018. godine agencija Moody's Investors Service potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.